

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De septem artibus liberalibus - Cod. Aug. perg. 171

Cassiodorus, Flavius Magnus Aurelius

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

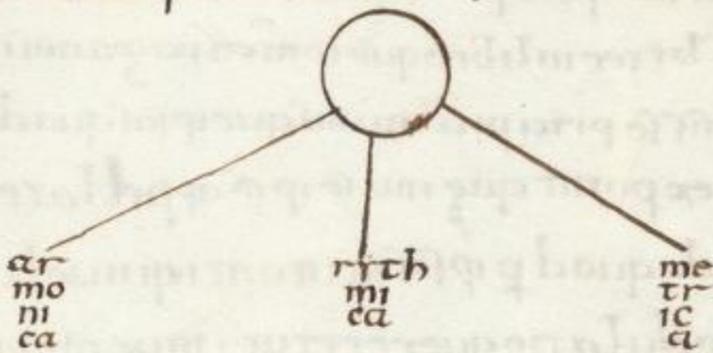
De musica

[urn:nbn:de:bsz:31-38304](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-38304)

39
erogatur, numerus est quicuncta disponat per ipsum. discimus quid pri-
mū quid secundo facere debemus.

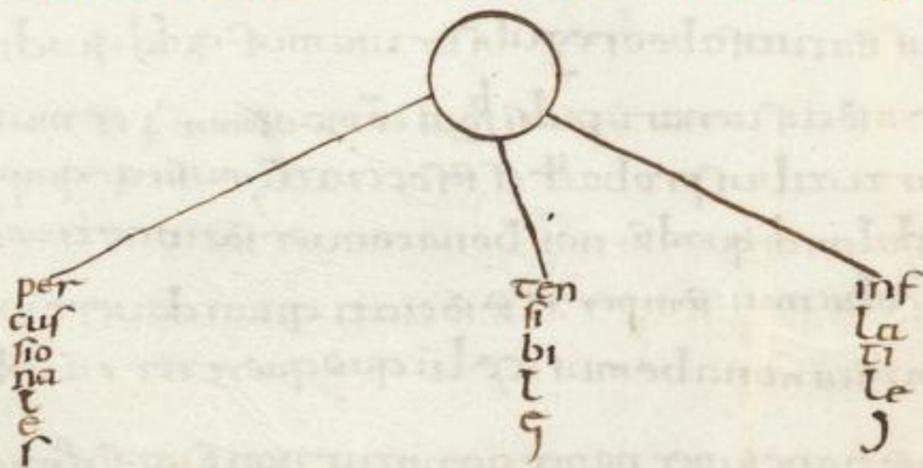
NUNC ueniamus ad musicā que ipso nomine et propria uirtute
uia uis est. gaudemus quidā de musica scribens pythagorā dicit huius rei
inuenisse primordia ex malleorū sonitu et cordarū extensione per-
cussa que manū noster uir discretissimus ianustranstulit in la-
tinū ut ingenium eius assumptio perisqualitas indicaret. clemens ue-
ro alexandrinus presbiter in libro que contra paganos e dida musi-
cā ex musis dicit summis se principiū musas que ipsas quade causa inuenta
fuerit diligenter exponit que musae ipse appellatae sunt a potu-
as id est ad que ren do quod p ipsas sicut antiqui uoluerunt uis
carminū et uocis modulatio que ferretur. inuenimus etiam cen-
sor mū qui ad quintā se rellū scrip sit de natalis eius die ubi de musica
disciplina uel de alia parte mathesis non neg legendā diser uit.
Quā multo liter legitur ut res ipse penetrabilibus anime frequentime
ditatione condantur. musica ergo disciplina pō nes actōs uite nos
tre aetatio ne didi fūditur primū si creatoris mandata faciamus
et puris mentibus statuas ab eo regulis seruiamus. quid quidem in lo-
quimur uel in trinis uenarū pulsibus huius cō mouemur per musicos in
musarum uirtutibus probat et se sociatū, musica quippe est
scientia benemodulandi quod si nos bona conuersatione tractemus
talidisciplinē probiamur semper et se sociati quando uero iniquita-
tes gerimus musicā non habemus. celi quoque et terra uel omnia
que in eis dispensatione superna per aguntur non sunt sine musica
disciplina quā pythagoras hunc mundū per musicā cōstitū et gu-
bernaripos se testatus in ipsa quoque religione ual de per mixta
est ut decalogica cordus. tinnitus citharē tēpana organimelodia

crimbalarūsd. nus ipsum quoque psalteriū d. in fess. in instrumenti
 musico nō minā tū esse non dubiū est eo quod in ipso contineatur caeles
 tiū uirtutū sūa uis nimis et grata modulatio nunc de musice partib;
 sicut est a maioribus traditū d. s. e. r. a. m. u. s. Musica scientia est dis
 triplū naque de numeris loquitur quia ad aliquid sunt his qui inueniuntur
 in sonis ut duplū triplū quadruplū et his similia que dicuntur a. d. aliquid
 musice partes sunt tres

A rmonica est scientia musica que decernit in sonis acutum et graue
R ithmica est que requirit in concursione uerborū ut rube nonus an male col
M etrica est que mensuras diuersorum metrorū probabilitate cognos
 cit ut uerbigratia heroiconiam biconheleia conecetera

STRUMENTORVM MUSICORVM GENERA SVNT TRIA

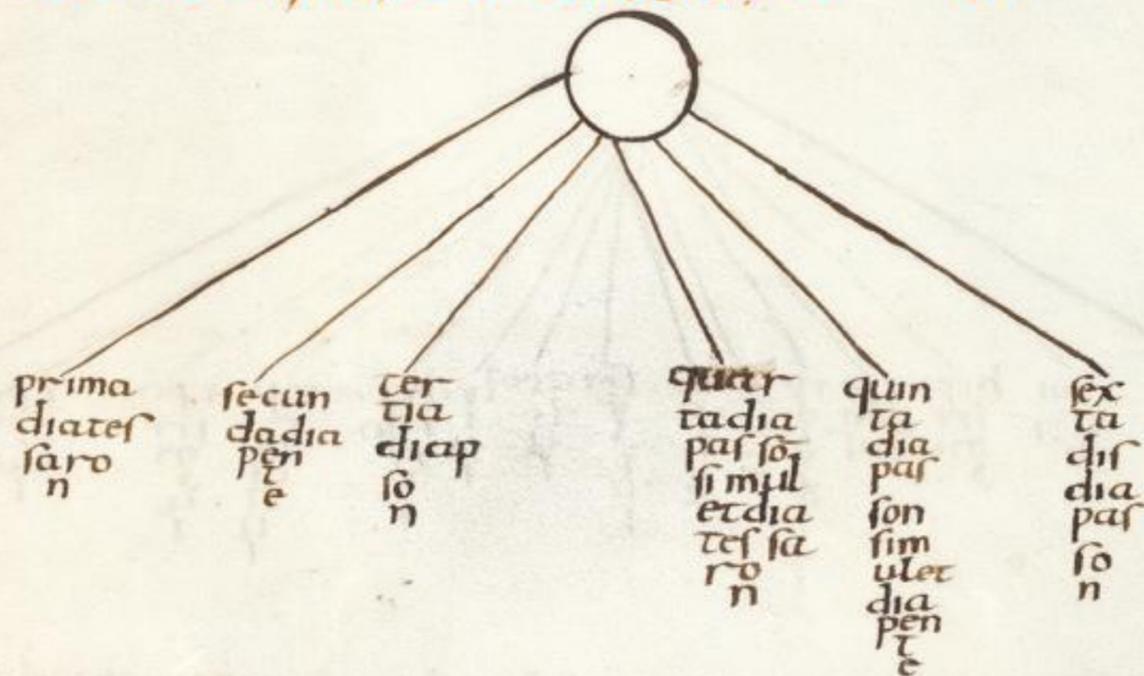
P ercussiones sunt ac tabulae aenea et argentea uel alia que me
 talli cori goro percussa reddunt cū sua uirtate in sonum
T ensibilia sunt corda rūsila subartere ligata que am modo plectro

percussa simul cum auriu delectabiliter sensum in quibus sunt species
citharū diuersarū.

Inflata sunt que spūe flante completa in sōnū uocis animantur
ut sunt tuba calami organa pandura et cetera huiusce modi restat
nunc ut de symphonis dicere debeamus.

Symphonia est temperamentū sonitus grauis ad acutum uel acuti ad gra
uē modula mē efficiens siue in uocē siue in percussione siue flatu.

SYMPHONIAE AUTEM SUNT VI

I Diatesaron symphonia est que constat ex ratione epi trita et fit
ex sonitibus quattuor unde et nomen accepit.

II Diapente symphonia est que constat ex ratione pmiolia et fit ex soni
tibus quinque unde etiam nomen accepit.

III Diapasōn simphonia est que etiā di octo dicitur constat ex ratione
diplasi hoc est dupla fit autē per sonitus octo unde et nomen accepit
siue di octo siue diapasōn quia a pua ueteres ceteris ex octo cordis con
stabant diapasōn ergo dicta est quasi ex omnibus sonitibus constans.

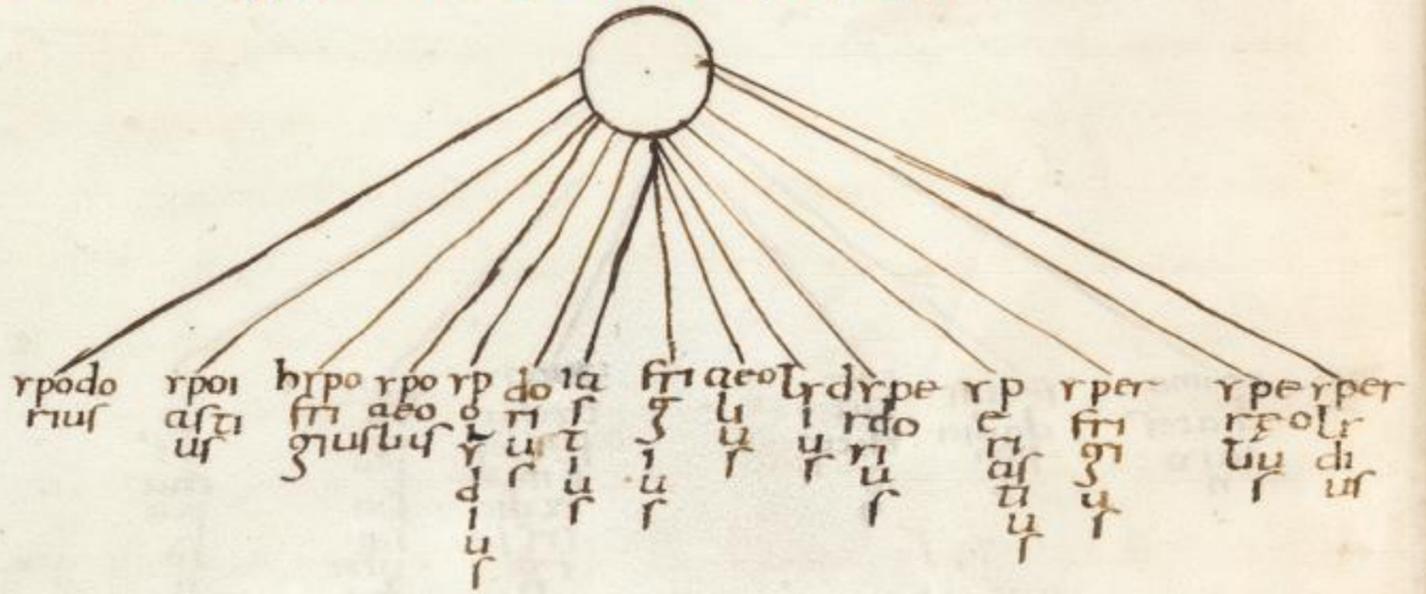
IIII Diapasōn simulet diatesaron symphonia est que constat ex raone

quā habet **XXIII** ^{me} nurus ad octo numerū fit autē per sonitus undecim

II Diapason si mullet diapente symphonia est que constat ex ratione tripla sia fit autē per sonitus duo de ctm.

III Diapason id est dupla diapason symphonia est que constat ex ratione tetrapla sia fit autē per sonitus XII. tonus est totius constitutionis armonicae differentia et quantitas que in uocis accenti siue hore consistit.

TONI UERSUNT QUINDECIM.

I rporastus tonus est omnium grauis si me sonans propter quod ornancupatur.

II rporastus autē rporastus emittit tonio precedens.

III rporastus est rporastus emittit tonio rporastus tonio precedens.

IIII rporastus est rporastus emittit tonio rporastus tonio semis precedens.

V rporastus est rporastus emittit tonio rporastus tonio semis precedens.

VI rporastus est rporastus emittit tonio rporastus tonio semis precedens.

VII rporastus est rporastus emittit tonio rporastus tonio semis precedens.

diatono y poias triu duobus semis hoc est diates saroni y m phonia y po
doriu tribus tonis pcedent

VII phrigius est y a sti u emi tonio doriu tonor poliditono semis y po eo
liu diatono y phrigiu duobus semis tonis hoc est diates saroni y m po
mari y poias triu tribus tonis y podoriu tribus semis tonis hoc est dia pen
tes y mponi a pcedent **VIII** Aeolius frigiue m i tonio ias triu tonod
ri u tonos semis y polidit u duobus semis hoc est diates saroni y m phonia
est y po phrigiu tribus tonis y poias triu tribus semis hoc est dia pente
simphonia y podoriu quattuor tonis pcedent **X** y dius est eoliu
emi tonio phis y giu tonoi ias triu tonos semis doriu duobus tonis y poli
diu duobus semis tonis hoc est diates saroni y m phonia y po eoliu
tribus tonis y po phrigiu tribus semis tonis hoc est dia pentes in pho
nia y poias triu quattuor tonis y podoriu quattuor semis pcedent

XI per dorius est lidi u emi tonio eoliu tonophrigiu tonos semis ias tri
u duob; tonis hoc est diates saroni y m phonia y poli diu trib; tonis
y po eoliu trib; semis tonis hoc est dia pente y m phonia y po phrigiu
quattuor tonis y poias triu quattuor semis y podoriu quinque;

XII per ias trius est y podoriu emi tonio lidi u tonos eoliu u tonos semis phri
giu duobus tonis ias triu duob; semis tonis hoc est diates saroni y m
phonia doriu trib; tonis y poli diu trib; semis tonis hoc est dia pen
tes y m phonia y po eoliu quattuor tonis y po phrigiu quattuor semis
y poias triu quinque tonis y podoriu quinque semis **XIII** y per phrigi
us est y p ias triu emi toni y podoriu tonolidiu tonos semis eoliu duob;
phrigiu duob; semis hoc est diates saroni y m phonia ias triu trib;
tonis doriu trib; semis hoc est dia pente y m phonia y poli diu
quattuor tonis y po eoliu ^{tuor} quattuor semis y po phrigiu quinque semis
y podoriu sex hoc est dia pason y m phonia pcedent **XIII**

per^a eoliū est r per phrygiū emitonior per iastiū noni per doriū tonō
 semis lidiū duob⁷ tonis eoliū duob⁷ semis hoc est diatesaron simphonia
 phrygiū tribus tonis iastiū trib⁷ semis tonis hoc est diapentesimphoni
 a doriū quatuor tonis r polidiū quattuor semis i^o eoliū quinque
 tonis r p^o phrygiū quinque semis r p^o iastiū sexton^{is} hoc est diapason
 simphonia r podoriū sex semis tonis. **XVI** per lidiū est nouis mus
 et acutissimus omniū r per^a eoliū emitonior r per phrygiū tonō r per ias
 tiū tonō. ^{semis} hoc est diatesaron simphonia eoliū trib⁷ tonis phrygiū trib⁷
 semis tonis hoc est diapentesimphonia iastiū quattuor tonis doriū quat
 tuor semis r polidiū quinque r p^o eoliū quinque semis tonis r p^o phry
 giū sexton^{is} hoc est diapason simphonia r p^o iastiū sex semis tonis
 r podoriū septē tonis unde claret qm r per lidiū tonus omniū acutissi
 mus septē tonis p^ocedit r podoriū omniū grauium in quibus utuar
 ro meminit tante utilitatis virtus ostensa est ut excitatos animos
 sed a rebus quoque bestias nec non et serpentes uolucres atque del
 finas ad auditū suę modulationis adtraherent; nam ut orpheu⁷ lira
 si renarū cantus tāquā fabulo sata ceamus quid de dauid dicimus
 qui ab spiritibus in mundis saulē discipline saluberri me modula
 tionis eripuit nouo que modo per auditū sanitate contulit regi
 quae medicina poterant herbarū potestatibus operari; asclipi
 ades quoque medicus maior rū adtestatione doctissimus freneti
 cū quēda per simphoniā naturę suę reddidit semō ratur;
 multa sunt autē que in egris hominibus per hanc disciplinā facta mira
 cula celi ipsū sum si aut supra memorauimus dicitur sub armonia e
 dulcedine reuolui et ut breuiter cuncta cōplectar quid quid in super
 nis siue terrenis rebus conuenienter secūdauctoris siue dispositio
 nem geritur ab hac disciplina non refertur; excepta gratissima

r p doriū duo
 bis semis tonis

ergo nimis subtilis que cognitio que et sensum nos tua ad superna
 gn et autem modulatione per mul de qua apud grecos alipius uelides
 ptholomeus et ceteri probabili in situ uone docuerunt apud latinos autem
 uir magnificus albinus librū de hac re cōpendio sub breuitate con scripsit
 que in bibliotheca romę nos habuissē at que studio te legisserent nemus quasi
 forte gentili in cur sione sublatus est habetis hic gaude te u mucianilatū que
 uel licita intentione relegitis huius scientie uobis a tria parte facta fertur
 etia latino sermone et apuleiū madurensem in situ u huius operis effectisse
 scripsit etia et pater augustinus de musica sex libros in quibus humanam uo
 cem rithmicos sonos et armoniam modulabilem in longis sillabis atque
 breuibus naturaliter habere monstrauit; ceterum quo que de centibus
 qui uocinos trued nece sanis aut subalter disputa uit per unere dicens
 ad musicam disciplinam quem uobis inter ceteris transscriptum reli qui
 Nunc ad geometri cam ueniamus quae est descriptio contemplatiuam
 formarum documentum etiam uisuale philosophorum quod ut p canis
 celestium effertant to bem sumi noperib; propriis geometri are testantur
 quod nescio utrum libidibus an uita per uoni bus applicetur quando qd il
 li pingunt an pul uer e colore eio uem facere mentu untur in glo qd si uero cre
 ditione et omni dno salubriter applicetur potest ex sententia for sitan conue
 nire ueritati geometria; at enim si fas est dicere scadiuinitas quan doctre
 atous sui quas hodieq; facta exis tere diuer sas pecies for mulas q; con ce
 dit quando cursi stella ru potenta auent tan da distributa et facta ut line
 is facta cur tere quae mo uentur certa que sede quae sunt fixa consuetu
 quid quidem benedispom tur atque conple tur potest disciplinae
 huius qualitatibus applicari

DE GEOMETRI

Geometria latine dicitur truede **A**
 mensio quonia p diuersas formas ipsius discipline ut n nulli dicunt pri

rdori uoni
 n simphoni
 ntesimphoni
 lu quon que
 ces diapa son
 se no uis mus
 uo noy perie
 niphigi uel
 onid an u que
 onis uo pph
 ele mison
 om u accu di
 n quibus uac
 ata to sam mo
 cres a que bl
 ator phel u
 d d am u
 i me modula
 tula reg
 eraria d up
 simus fren
 n mo r uar
 na facta m
 barmonae
 quad m u per
 i ad uo pino
 ugratissim